

بنام خدا

درسنامه، پاسخ فعالیت ها و سوالات مطالعات اجتماعی پایه هشتم

درس چهارم وظایف دولت

تهیه کننده: مستانه بابایی دبیر مطالعات اجتماعی

ناحیه دو خرم آباد

منظور از شهروندان، اتباع یک کشوراند

همه کسانی که تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران را دارند چه شهری چه روستایی و عشایر، چه در داخل کشور زندگی کنند و چه در خارج از کشور شهروند ایران محسوب می شوند

حقوق شهروندی

از خدمات دولت در زمینه های مختلف بهره مند شوند. آزادی بیان داشته باشند. اظهار نظر کنند.

حق انتقاد کردن داشته باشند.

مسئولیت های شهروندی

به قوانین و مقررات کشور احترام بگذارند و آنها را رعایت کنند. با دولت مشارکت و همکاری
صمیمانه داشته
باشند. مالیات خود را بپردازند. در هنگام جنگ از کشور دفاع کنند.

مهمترین وظایف دولت

بر طبق قانون اساسی دولت موظف است: شرایط و لوازم سواد و آموزش، بهداشت، شغل مناسب،
رفاه، امنیت، فرهنگ و اخلاق اسلامی را در جامعه فراهم کند. همچنین دولت
وظیفه دارد: تجهیزات زیربنایی و خدمات عمومی مانند ساختن راه و جاده، پل،
بیمارستان، مسکن، مدرسه، سد، مخازن آب، برق و گاز و ... را در کشور گسترش دهد.

وظایف و اختیارات رئیس جمهور

وزیران را هدایت و بین آنها هماهنگی ایجاد می کند.
امضای قراردادهایی که بین ایران و کشورهای دیگر بسته می شود.
اجرای قوانین و مَصوبات مجلس
امضای استوار نامه سفیران کشور ما و پذیرش استوارنامه سفیران سایر کشورها
اعطای نشان های دولتی

دولت و مجلس

بین دولت و مجلس، روابطی وجود دارد.
یکی از اقدامات دولت ها، **تنظیم لایحه** در امور مختلف است. این لوایح برای **تصویب و قانونی شدن** به **مجلس شورای اسلامی** فرستاده می شود.

همچنین نمایندگان مجلس بر فعالیت های دولت **نظارت** می کنند و **حق سؤال کردن** از رئیس جمهور و وزرا را دارند. نمایندگان ممکن است از **عملکرد** رئیس جمهور یا هر یک از وزیران **سؤال** کنند. در این صورت رئیس جمهور یا وزیری که از او سؤال شده باید در مجلس حاضر شود و به سؤال نمایندگان پاسخ دهد.
گاهی نیز ممکن است مجلس، وزیری را استیضاح کند.

درآمدها و هزینه های دولت

هزینه ها : هزینه برای فعالیت های مختلف در زمینه آموزش، بهداشت، اوقات فراغت، حفاظت از محیط زیست، مسکن، کشاورزی، صنعت و...
هزینه برای اقدامات عمرانی مانند ساختن پل، جاده، فرودگاه، نیروگاه برق و...
هزینه برای فعالیت های وزارتخانه ها : مثلاً آموزش و پرورش: ساخت مدرسه، هزینه های آب و برق و...
حقوق معلمان و مدیران و کارمندان ادارات آموزش و پرورش، تهیه و تولید کتاب های درسی و...
دولت برای اداره امور کشور باید **درآمد** داشته باشد تا بتواند هزینه کند.

درآمدها

➤ **درآمدهای حاصل از صادرات نفت (بیشترین درآمد)**

➤ **درآمدهای حاصل از مالیات**

➤ **سایر درآمدها**

مالیات پولی ← است که بر طبق قانون، افراد و مؤسسات به دولت می پردازند. تا در جهت اداره امور کشور، مورد استفاده قرار گیرد.

سایر درآمدهای دولت

بخش دیگری از درآمدهای دولت که در مقایسه با موارد دیگر کوچک تر است از سایر منابع، تأمین می شود
مثلا درآمدهی که از گرفتن پول آب، برق، گاز و تلفن از مردم. گرفتن پول بابت خدماتی مانند صدور
گواهینامه رانندگی، سند مالکیت،
گذرنامه، و... درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری در صنایع بزرگ

بودجه

بودجه به زبان ساده یعنی پیش بینی دخل و خرج دولت یا همان درآمدها و هزینه ها
بودجه **سندی** است که دولت در آن **درآمدها و هزینه های** یک کشور را برای **یک سال**، **معین** می کند
یک از وظایف مهم دولت ها تنظیم **لایحه بودجه** است
این سند باید در **مجلس شورای اسلامی تصویب شود**
علاوه بر آن، **مجلس** بر درآمدها و هزینه های **دولت نظارت** می کند.

پاسخ فعالیت های درس چهارم

۱. فرض کنید رئیس جمهور میخواهد از منطقه ای که شما در آن زندگی می کنید (شهر، روستا یا استان) بازدید یک روزه داشته باشد و از شما خواسته اند که برنامه زمانی این بازدید را بنویسید. به طور گروهی هم فکری کنید و برنامه ای برای این بازدید بنویسید. در برنامه خود معین کنید رئیس جمهور از کدام مناطق دیدن کند. با چه کسانی ملاقات و گفتگو کند و... برای هر کار زمانی را در نظر بگیرید. **برعهده دانش آموز در داخل دفتر فعالیت بنویسید.**
۲. با استفاده از منابع مختلف (روزنامه ها، پایگاه اینترنتی دولت و) ... درباره یکی از فعالیتهای رئیس جمهور یا هیئت دولت، خبر و عکس تهیه کنید و به کلاس بیاورید. **برعهده دانش آموز در داخل دفتر فعالیت بنویسید.**
۳. کاربرد شماره (۲) دولت را انجام دهید. ۱- اعلام داوطلب شدن ۲- تأیید صلاحیت ۳- شرکت در تبلیغات
- ۴- انتخاب شدن با کسب حداکثر آرا ۵- تنفیذ ۶- تحلیف ۷- انتخاب وزیران و معرفی آنها به مجلس.

کاربرگه شماره ۲ دولت

۱- مراحل انتخاب و لزوم به کار یک رئیس جمهور را با شماره گذاری مرتب کنید.

۲- با خط، هر یک از اخبار روزنامه را به یک وزارتخانه مربوط کنید.

۴. گفت و گو کنید: به نظر شما متکی بودن درآمد یک کشور به صادرات نفت چه معایبی دارد؟ برای حل این مشکل چه راه هایی را باید در نظر گرفت؟

سبب وابستگی کشور به تک محصولی شدن می شود که در مواقع بحرانی مانند نوسانات قیمت جهانی یا تحریم و جنگ یا کاهش در آمد و مشکلات اقتصادی زیادی روبرو خواهد شد. باید با همت و توانایی علمی جوانان و دانشمندان و تکیه و علم و فناوری های روز و با فعالیت در زمینه کشاورزی و صنعت و با حمایت از تولیدات داخلی و صادرات غیر نفتی و تولیدات داخلی را افزایش داد تا از وابستگی و تک محصولی شدن دور شد.

۱- چه کسانی شهروند ایران محسوب می شوند؟

همه کسانی که تابعیت دولت جمهوری اسلامی را دارند، چه شهری باشند، چه روستایی می شود.

۲- شهروندان در رابطه با دولت چه حقوق و مسئولیت هایی دارند؟

آنها حق دارند از خدمات دولت در زمینه های مختلف بهره مند شوند، و حق دارند آزادی بیان، اظهار نظر و انتقاد داشته باشند. در عین حال شهروندان وظیفه دارند به قوانین و مقررات کشور احترام بگذارند و آنها را رعایت کنند، با دولت مشارکت و همکاری صمیمانه داشته باشند، مالیات خود را بپردازند و در هنگام جنگ از کشور دفاع کنند.

۳- مهم ترین وظایف دولت بر اساس قانون اساسی چیست؟

دولت موظف است شرایط و لوازم سواد و آموزش، بهداشت، شغل مناسب، رفاه، امنیت، فرهنگ و اخلاق اسلامی را در جامعه فراهم کند. دولت همچنین وظیفه دارد تجهیزات زیر بنایی و خدمات عمومی مانند ساختن راه و جاده، پل، بیمارستان، مسکن، مدرسه، سد، مخابرات، آب، برق و گاز و ... را در کشور گسترش دهد.

۴- وظایف رئیس جمهور را نام ببرید؟

امضای قراردادهایی که بین ایران و کشورهای دیگر بسته می شود.

اجرای قوانین و مصوبات مجلس (پس از تصویب مجلس)

امضای استوارنامه‌ی سفیران کشور ما و پذیرش استوارنامه‌ی سفیران سایر کشورها

اعطای نشان های دولتی.

۵- حق سوال کردن از رئیس جمهور و وزرا توسط چه کسانی انجام می‌شود؟

نمایندگان مجلس شورای اسلامی بر فعالیت های دولت نظارت می کنند و حق سوال کردن از رئیس جمهور و وزرا و یا استیضاح آنها را دارند. نمایندگان ممکن است از عملکرد رئیس جمهور یا هر یک از وزیران سوال کنند. در این صورت رئیس جمهور یا وزیری که از او سوال شده باید در مجلس حاضر شود و به سوال نمایندگان پاسخ دهد. گاهی ممکن است مجلس وزیری را استیضاح کند.

۶- دولت در چه زمینه هایی فعالیت های مختلفی انجام می دهد؟

دولت فعالیت های مختلفی را در زمینه آموزش، بهداشت، اوقات فراغت، حفاظت از محیط زیست، مسکن، کشاورزی، صنعت و ... انجام می دهد. همچنین دولت برای اقدامات عمرانی مثل ساختن پل، جاده، فرودگاه، نیروگاه برق و ... باید سرمایه گذاری کند.

۷- دولت برای ساختن مدرسه و اداره ی آن چه مبالغی را باید هزینه کند؟

دولت برای ساختن مدرسه و اداره ی آن، پرداخت هزینه های آب، برق، حقوق و دستمزد معلمان، مدیران و حقوق کارمندان ادارات آموزش و پرورش، تهیه و تولید کتاب های درسی و نظایر آن باید مبالغی (پول هایی) هزینه کند.

۸- درآمدهای دولت به چند بخش تقسیم می شود نام ببرید؟

درآمدهای حاصل از صادرات نفت

درآمدهای حاصل از مالیات

سایر درآمدها.

۹- مالیات چیست؟

مالیات پولی است که بر طبق قانون، افراد و موسسات به دولت می پردازند تا در جهت اداره ی امور کشور، مورد استفاده قرار بگیرد.

۱۰- سایر درآمدهای دولت غیر از مالیات چیست؟ مثال بزنید.

درآمدی که دولت از بابت ارائه خدمات برق، آب، گاز و تلفن به مردم به دست می آورد یا درآمدهای مربوط به خدماتی مانند صدور گواهینامه ی رانندگی، سند مالکیت، گذرنامه و نظایر آن یا درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری در صنایع بزرگ از دیگر درآمدهای دولت هستند.

۱۱- بودجه یعنی چه؟ تعریف کنید؟

بودجه به زبان ساده یعنی پیش بینی دخل و خرج دولت یا همان درآمدها و هزینه ها. بودجه سندی است که دولت در آن درآمدها و هزینه های یک کشور را برای یک سال معین می کند.

۱۲- سند لایحه ی بودجه در کجا تنظیم می شود؟

این سند باید در مجلس شورای اسلامی تصویب شود. علاوه بر آن، مجلس بر درآمدها و هزینه های دولت نظارت می کند.

* - منظور از شهروندان است. (اتباع یک کشور)

* - یکی از اقدامات دولت ها تنظیم در امور مختلف است. (لایحه)

* - لوایح دولت برای تصویب و قانونی شدن به فرستاده می شود. (مجلس شورای اسلامی)

* - حق سوال کردن از رئیس جمهور و وزرا و استیضاح آنها بر عهده است. (مجلس شورای اسلامی)

* - دولت برای اداره ی امور کشور باید داشته باشد تا بتواند هزینه کند. (درآمد)

* - بخشی از درآمدهای دولت نیز از راه تأمین می شود. (مالیات)

* - یکی از وظایف مهم دولت ها تنظیم لایحه ی است. (بودجه)

* - سند لایحه ی بودجه در تصویب می شود. (مجلس شورای اسلامی)

سوالات بدون پاسخ درس چهارم

گزینه صحیح را انتخاب کنید.

۱- کدام نهاد بر درآمدها و هزینه های دولت نظارت می کند؟

الف) مجلس شورای اسلامی (ب) مجلس خبرگان (ج) سازمان برنامه و بودجه (د) شورای نگهبان

۲- منظور از شهروندان چه کسانی هستند؟

الف) افرادی که در شهر زندگی می کنند. (ب) افرادی که در یک استان زندگی می کنند.

ج) اتباع یک کشور (د) افرادی که در یک کشور زندگی می کنند.

۳- با توجه به اینکه شهروندان در رابطه با دولت حقوق و مسئولیت هایی دارند، کدام گزینه از حقوق شهروندان محسوب می شود؟

الف) پرداخت مالیات ب) آزادی بیان ج) دفاع از کشور د) رعایت قوانین

۴- خدمات مربوط به صدور گواهینامه رانندگی، مربوط به کدام بخش دولت می باشد؟

الف) درآمدهای حاصل از فروش کالاهای صنعتی ب) درآمدهای مالیاتی

ج) درآمدهای فروش محصولات کشاورزی د) سایر درآمدها

۵- کدام مورد از وظایف شهروندان در برابر دولت می باشد؟

الف) آزادی بیان و انتقاد از عملکرد دولت ب) دفاع از کشور و آزادی بیان

ج) رعایت قوانین و احترام د) نظارت بر فعالیت ها و برنامه های دولت

جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۱- منظور از شهروندان یک کشورند.

۲- رئیس جمهور و، مسئولیت ها و وظایف متعددی دارند.

۳- اجرای و مصوبات مجلس (پس از تصویب مجلس شورای اسلامی) از وظایف مهم دولت است.

۴- یکی از اقدامات دولت ها، تنظیم در امور مختلف است.

۵- پولی است که بر طبق قانون، افراد و مؤسسات به دولت می پردازند تا در جهت اداره امور کشور، مورد استفاده قرار بگیرد.

۶- به زبان ساده یعنی پیش بینی دخل و خرج دولت یا همان درآمدها و هزینه ها.

صحیح یا غلط بودن عبارات های زیر را مشخص کنید.

۱- امضای استوارنامه سفیران دیگر کشورها بر عهده رئیس جمهور نیست.

۲- درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری در صنایع بزرگ از درآمدهای نفتی دولت هستند.

۳- رئیس جمهور در روزهای تعطیل استراحت می کند.

۴- دولت برای اداره امور کشور باید در آمد داشته باشد تا بتواند هزینه کند.

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱- تصویب بودجه را کدام نهاد بر عهده دارد؟
- ۲- بیشترین درآمد دولت از چه راهی تأمین می شود؟
- ۳- لوایح دولت برای تصویب و قانونی شدن به کجا فرستاده می شوند؟
- ۴- یکی از وظایف مهم دولت چیست؟

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

- ۱- از وظایف و اختیارات خارجی رئیس جمهور در مورد نام ببرید.
- ۲- به طور کلی در کشور ما درآمدهای دولت را می توان به چند بخش تقسیم کرد. نام ببرید؟
- ۳- هزینه های دولت چه مواردی را در بر می گیرد؟
- ۴- رابطه بین دولت و مجلس را شرح دهید.
- ۵- وظایف هیئت دولت در طی سال را بنویسید.
- ۶- اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

الف) کابینه:

ب) مالیات:

پ) بودجه:

۷- شهروندان چه وظیفه ای دارند؟

۸- منظور از شهروند چیست؟

۹- شهروندان در رابطه با دولت چه حقوق و مسئولیت هایی دارند؟

۱۰- مهمترین وظایف دولت چیست؟

۱۱- مهمترین وظیفه رئیس جمهور چیست؟

۱۲- نمایندگان مجلس بر چه فعالیت هایی نظارت می کنند؟

۱۳- بودجه چه چیزهایی معین می کند؟

پیروز باسید مستانه بابایی دبیر

مطالعات اجتماعی ناحیه دو خرم آباد